

PARAPHRASIS
CUM
ANNOTATIS
AD
Difficiliora loca Catechismi
ANGLICANI.

771
A
PARAPHRASE
WITH
ANNOTATIONS
UPON THE
Harder Passages of the
ENGLISH CATECHISM.

published by Wm. White. †

Anno Domini, 1674. Idibus VI. lis.

PARAPHRASE

CLM

ANNOTATIS

AD

Difficiliora loca Catechismi

ANGLICANI

PARAPHRASE

WITH

ANNOTATIONS

UPON THE

Harder Passages of the

ENGLISH CATECHISM.

London: Printed by J. B. 1702.

Anteloquium

Rom. 10. 17. Fides ex Auditu, Auditus autem per Verbum Dei. Id est, Fides Christiana (Joh. 14. 1.) ex Catechesi; ut autem perpetua sit Catechesis, est disertum Dei verbum & voluntas. Vel sit, etiamsi cognitio Dei Creatoris, colligi possit ex Creaturis, absque vivâ docentis voce (Rom. 1. 19, 20. collatis cum Rom. 10. 15, 16.) Fides tamen Christiana sive cognitio Dei Redemptoris (Joh. 14. 1.) Ordinariè haberi non potest, nisi vivâ voce Instituentis, sive Patris, sive Matris, sive Nutricis, sive Præceptoris aut Præceptricis, sive Heri, sive Domine, sive Catechiste additi Sacris (Act. 8. 31. Ephes. 1. 13. & 6. 4) Ut ergo perpetua sit talis Institutio, est disertum Dei verbum, & districta ejus voluntas, ut hic Rom. 10. 17.

ita & Genes. 18. 19. Deut. 6. 7. coll.
cum 4. 10. Ephes. 6. 4. & in alijs lo-
cis pluribus. Exempla quoque occur-
runt, ut alibi, ita nominatim Actuum
8. 37. collato cum vers. 34, 35, 36,
& 38. & Genes. 5. 24. Enoch, He-
braice Chanoch, idem est quod Catechi-
zatus, sive addictus Deo. Sic quoque &
Enoch Kainita, Gen. 4. 17. Nam in
Specie Pietatis, depravatissimi Piiis
quam proximè assimilari volunt.

Magnus autem usus, quem ab hisce
verbis fecerint primi optimique Pro-
testantium non minus quam Christia-
norum primi optimique, hic erat; hinc
enim bene notabant inestimabile Bene-
ficium Ortus ex Christianis Parenti-
bus, & sub illis institutionis. Per hæc
enim videbant positos in viâ certâ ad
Christianæ Fidei cognitionem omnes
tales, quia certo certius omnes ta-
les Compotes aut fierent aut fieri
possent Auditis hoc in Textu memora-
ti,

ti, nimirum, non solum Brevioris illius
Fidei; Iesus, ille Christus, Filius
Dei, Joh. 20. 31. vel Pater, Filius, &
Spiritus Sanctus, unáque Ecclesia
sancta Catholica: sed Latioris quoque,
Voti videlicet Baptismalis, Symboli,
decem Verborum, Orationis Domi-
nicæ, & Doctrinæ Sacramentorum.

Cum ergo hic proximus, sit, si non
plenus integerque sensus hujus Scri-
pturæ, Fides ex Auditu; ejus tamen
haud dubie pars potissima & maxime
necessaria; quid reliquum fiet, nisi ut
omnes Patres & Matres, & Nutrices,
& Heri & Heræ, & generatim Alii
omnes, quorum curæ minores sunt con-
crediti, multi sint in illius usu & Re-
verentia? hoc est, ut multi sint (Deut.
6. 7.) in exacuendo Fidei axiomata
suis omnibus Privatim, & in rogando
premendoque ministros suos, ut id ip-
sum illi quoque faciant Publicè? &
præterea, suâ non intermissâ ad vespe-

ras Præsentia, in honorificando & accendendo consilium totum, modis, quibus possunt, omnibus & singulis?

Quò videlicet, cum Auditus Fidei, in Apostolo porrectus, communior factus fuerit & generalior, ipsa Fides quoque, quam nunc videtur esse, non sit tam Rara.

Quod faxit Deus per & propter infinitas suas in Jesu Christo miserationes! Nam omni dubio procul, una ex magnis rationibus, quare fides vera tantum non ubique desideretur, est hæc certè, quod hujus verbi auxilium tam omnino ferè habeatur insuper.

Sed priusquam dies Angliæ elapsus fuerit, dabit bonus Deus, ut suam quisque Atrocissimam Oscitantiam & videat, & fateatur, & eat quoque emendatum, bonâ fide annisque digno & resipiscentiâ & Christiana Fidei urgentibus necessitatibus!

Paraphrasis cum Annotatis ad difficiliora loca Catechismi Anglicani.

Partitio I.

Inscriptio cum Voto Baptismali.

Catechismus, hoc est, Institutio ediscenda cui-
cunque Puero [Isa. 28. 9, 10. Quem do-
cebit scientiam? & quem intelligere fa-
ciet Auditum? Ablatus à lacte, avulsos ab uberibus.
Nam præceptum ad præceptum, præceptum
ad præceptum; linea ad lineam, linea ad lineam:
parum ibi, parum ibi.] priusquam Episcopo sistatur
Confirmandus: [hoc est, priusquam suo ipsius Ore,
inque suâ ipsius personâ fœdus ineat cum Deo suo:
(2 Reg. 23. 3. Stetitque Rex super gradum, & fœdus
percutit coram Domino—— acquievitque Populus
Pactis. Isa. 44. 5. & hic scribebunt manu sua Domino.)
Sive, priusquam suo ipsius Ore, inque suâ ipsius per-
sonâ, Baptismale Votum suum in se recipiat.]

Quæstio. Quod est tibi Nomen?

Responsio. N. vel M.

Q. Hoc tibi nomen quinam imposuerunt?

R. Compadres mei & Commatres in Baptismo meo,
in quo [non per quem, sed vi Institutionis, & verbi,
& divini in Novo fœdere Promissi, tam valentis
scilicet quam est Deus ipse] factus sum membrum
Christi

Christi [non Ortivi, sed Mystici, id est, Ecclesie Christi. *Actuum* 9. 4. Quid me persequetis? id est, Ecclesiam meam. *1 Cor.* 12. 12. Ita & *Christus*: id est, Ecclesia Christi.] *Filius Dei*, [per Adoptionem & Gratiā] & *Heres Regni Cœlestis* [non Absolutè & Irrespectivè, sed tantum sub conditione id dandi operam, ut Baptismale meum, quod proxime sequitur, votum indies exequar, teneam, servem, præstetque. Ad illa verba B. *Pauli*, Si autem Filii, & Hæredes, Hæredes quidem Dei, Cohæredes autem Christi; ex vero quidam, Vide, inquit, quantis titulis amplificet Apostolus dignitatem Baptizatorum, quod sunt Filii Dei, quod Hæredes Dei, quod Cohæredes & proinde Fratres Christi.]

Q. *Compatries tui & Commatres quid tum pro se fecerunt?*

R. *Tria meo nomine* [id est, gerentes vicem meam] *Responderrunt voveruntque*: Primum, ut renuntiarem [id est, renuntiare sponderem voveremque]

Diabolo cunctisque ejus operibus, pompis & vanitatibus hujus depravati sæculi, omnibusque peccatricibus carnis concupiscentiis. Secundum, ut crederem [id est, credere sponderem] *omnibus Christiana Fidei Articulis. Tertium, ut custodirem* [id est, custodire voverem]

saerosanctam Dei voluntatem & præcepta, inque iis incederem [id est, incedere sponderem] *omnes dies vite mea.* [Res pro voto rei publico & solenni, per metonymiam subjecti pro adjuncto, ut

2 Tim. 1. 9. *Gratia data nobis in Christo Jesu ante mundi exordia*: id est, promissa & decreta dari.

Jer. 1. 10. *Ecce constitui te hodie super Gentes & Regna, ut evellas & destruas* — id est, ut prædicas evellendas & destruendas, nisi resipuerint in tempore.

pore. Neque aliter hic, renuntiatio, pro renunti-
andi Voto publico & solenni: credere, pro credendi
Voto publico & solenni: & custodire, pro credendi
pro custodiendi. Incedendique Voto publico & so-
lenni. Et hunc esse verum & deliberatum Ecclesie
 sensum, pateſcet paulò infra, videlicet, ex Respon-
 sione ad quartam de Baptismo Quæſtionem (ubi
 etiam quædam de arripiendo potius quàm detre-
 ctando ſuſceptorum munere.) Hoc autem intelle-
 ctu, quòd renuntiaturi, credituri, & custodituri
 ſunt, ubi ad evertint. Infantes, tunc ſatis recipere
 poſſe eorum ad Baptiſterium conſponſores, Nemo
 non facile concepiat. Nam hac re ipſa, *utrunque* ſal-
 tem, faciunt illi, cum facti Catechumeni, respon-
 dent Quæſtioni proximè ſubſequenti; ſed *eximio*
 quodam modo, cum apud Episcopum, eumque cir-
 cumdantes Archidiaconos aliòſve Presbyteros (tam
 venerandum ſcilicet conſeſum) clara voce respon-
 det pro ſe quiſque, *Facio*, ad graviffimam illam
 ſuſcitationem, *vas hic in præſentia Dei huiusque*
conventus renovatiſſimæ ſolenne illud ? Et clare,
 ait liber, respondebit quiſque, *Facio*.

Submonitiuncula.

Niſi Troporum breviloquentiâ, ſublimitia ſui &
 Cœleſtia ſenſa, tam paucis verbis, nunquam elocuta
 fuiſſet Scriptura aut Eccleſia. Nihil mirum igitur,
 ſi illorum diviniſſima Theologia, vana & mendax,
 & abſurda viſa fuerit atque videatur illis omnibus,
 qui Res ipſas cogitando nequiverunt aſſequi men-
 tēque complecti.

Q. *Credere facereque prout illi pro ſe ſpoſponderunt*
nonne te credis obſtrictum?

R. Saxe

R. Sanè quidem: [Vide & confer Defensoriam Enarrationem Responsionis ad quartam de Baptismi Quæstionem infra paulò]. Es auxilio Dei sic re ipsa faciam, & ex animo, Cælesti Patri gratias ago, quòd——

Partitio II.

Symbolum, cum ejus summario brevissimo.

Catechista. Recita mihi Fidei tue Articulos.

Responsio. Credo in Deum Patrem——

Q. In hisce Fidei tue Articulis, quid precipue addiscis?

R. Primum, Addisco credere in Deum Patrem, qui me totumque mundum fecit.

Secundum, In Deum Filium, qui me totumque humanum genus redemit.

Tertio, In Deum Spiritum Sanctum, qui me sanctificat [non sanctificavit; illius enim magnum opus est non præteritum, sed adhuc in opere.], omnemque Electum Dei populum; [id est, Ecclesiam sanctam Catholicam, electam haud dubiè illà electione, quæ memoratur, Psal. 65. 4. Beatus quem elegisti & assumpsisti, inhabitabit in Atriis tuis: Replebimur in bonis Domus tua, &c.]

Partitio III.

Decalogus cum officiis in Deum & Proximum.

Q. Dixisti Compares tuos & Cammates, pro te spondisse, custoditurum te Dei mandata? Quos illa sint, dic mihi.

R. De-

R. Decem.

Q. Qua sum illa?

R. Illa ipsa quae elocutus est Deus Exodi capite vicesimo, dicens, Ego sum Dominus Deus tuus, qui te educaui ex terra Egypti, & domo servitutis. [Anteloquium hoc est, vel Introductio.]

I. [Hoc est, Præceptum primum] Non habebis Deos alienos coram me.

II. [Hoc est, Mandatum secundum] Non facies tibi sculptile, neque omnem——&c.

Q. Ex hisce Mandatis quid præcipue addiscis?

R. Duo addisco: Officium meum in Deum, [in quatuor primis Mandatis, sive in Præceptis primæ Tabulæ] & officium meum in Proximum [in sex postremis, sive in Præceptis secundæ Tabulæ. Decem Verba in duabus Tabulis lapideis, Deut. 4. 13.]

Q. Quod est tuum in Deum officium?

R. Officium meum in Deum, est, in illum credere, cum timere——eique inservire omnibus diebus vite meæ: [Qui sensus est supremus & mysticus Præcepti quarti; dicaturque non-ineptè Sabbatum sanctificationis, & cui rite sanctificando atque observando instituta videntur duo alia Sabbata; Creationis scilicet, sive Sabbatum propriè dictum, sive dies Saturni; & Redemptionis, sive Dominica, & septimanæ dies prima.]

Partitio IV.

Oratio Dominica, unâ cum sensu ejus brevissimo.

Catechista. Mi fili, hoc scias facito, te ex te——

R. Pater noster, qui es in Cælis,——

Q. In

Q. In hac Oratione quid à Deo contendis?

R. Contendo à Domino Deo meo, Patre nostro Celesti——Hac autem confido illum effecturum, ex miseratione sua & benignitate, per Dominum nostrum Jesum Christum: Eoque nomine dico, Amen, ita fiat. [Hisce autem verbis significare voluisse videtur Ecclesia, concepisse se, id quod certè est res ipsa, Amen, debere semper hinc dici tam à Ministro quam à Populo, haberi que debere Orationis Dominicæ veram particulam.]

Partitio V.

Doctrina Sacramentorum.

Q. Sacramenta quot instituit Christus in Ecclesia suâ?

R. Duo tantum, ut potè generatim necessaria ad salutem, [hoc est, illa, in quorum usu religioso, crebro, & constante universitas hominum salutem consequitur, & non alias] nempe, Baptismum & Cenam Domini.

Q. Per hoc vocabulum [sive, per ly] Sacramentum quid intelligis?

R. Intelligo [sive concipio] externum & aspectabile signum interna & spiritualis gratiæ, data [sive promissæ] nobis: institutum ab ipso Christo, ut medium per quod eam accipimus, pignusque ad faciendum nos certos de eâ. [Hic benè observabimus, nostræ Ecclesiæ & Veritati ipsi, Christi instituta omnia, Sacramenta, Preces, Jejunia, Eleemosynas, &c. esse non tantum Pignora & Officia, sed media quoque & efficacia instrumenta consequendi scopos propofitos, promissasque Gratiâs.]

Q. I

Q. In Sacramento, quot sunt partes?

R. Duae: externum conspicuum signum; & interna spiritualis gratia.

Q. In Baptismo, forma sive signum externum visibile quodnam est?

R. Aqua; in quâ Homo [sive Persona] Baptizatur in nomine [sive in nomen] Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

Q. Interna & spiritualis gratia quanam est?

R. Mors ad Peccatum, & Ortus novus ad Justitiam: [id est, Votum (per internam gratiam) publicum solennèque moriendi Peccato, vivendique Justitiae.] Nam, cum naturâ nati simus in Peccato, filiique Ira, hinc [id est, non per externum Baptizationis opus, sed per mortem ad Peccatum, & ortum novum ad Justitiam in Baptismo, ut jam nunc hæc sunt enarrata, hoc est, per Votum Baptismale; nam stipulatio sive Responsio bonæ Conscientiæ apud Deum, videtur esse nihil aliud, quàm Votum Baptismale, 1 Pet. 3. 21.] facti sumus Filii Gratiæ.

Q. A personis Baptizandis quid requiritur?

R. Pœnitentia [id est, Pœnitentiæ Votum publicum & solenne] unde renunciant [id est, renuntiare vovent] Peccato; & Fides [id est, Fidei votum publicum & solenne] unde firmiter credunt [id est, vovent firmiter credere] promissis Dei, iis in hoc Sacramento factis [id est, in officio hujus Sacramenti disertè propositis, ut olim reapsâ à Deo factis.]

Q. Cur ergo Infantes Baptizantur, cum per suam teneviam aetatem hæc nequeant præstare? [id est, nequeant publicè & solenniter hæc pro se vovere & spondere?]

R. Quia [nimirum] hæc promittunt per conspores suos; quod quidem promissum, ubi adoleverint, ipsi

ipsi tenentur ratum facere. [Vel hic ergo unus locus satis evincat Ecclesiam hinc, & in voto Baptismali, intellexisse per Renuntiationem, Fidem, Pœnitentiam & Custodiam Mandatorum, non tam res ipsas, quam rerum vota, consilia & promissa, sollemniter & publicè recepta. Hoc autem sensu Renuntiuros, Credituros, Emendatum iri, & Custodituros, ubi adoleverint, Infantes, quis non videt securè satis spondere posse eorum in Baptismo susceptores? Neque sanè hoc novum est aut insolens, aut extra Scripturæ communisque vitæ usum, ut Parentes Amicique alii, Parvulos merosque Infantes, adhuc nihil tale scientes, nec scire valentes, ad ea tamen quæ illis sunt utilia, firmiter & ex jure obstringant. Usus enim Scripturæ prostat, ut alibi, ita speciatim, *Dent. 29. 11.* ubi in matrum ulnis Parvuli transeunt in fœdus cum Domino Deo suo. Et vitæ communis usum quod spectat, quid usitatus, quàm ut Parentes prospicientes bono liberorum suorum, eos procurent adscribendos in Possessionem, aut verum jus saltem feodorum & fundorum utilium? Non absolutè quidem, sed sub conditione reddendi huic vel illi Domino annuas quasdam pensitationes aut ministeria? Et sic nisi reipsâ fecerint, ut jacturam faciant miserabilem tam bonarum Provisionum? Perinde est, videri quisque, in hoc negotio; Infantes per Parentes suos & Amicos consponsores, Deo & Religioni addicuntur in Baptismo, obligantur ad Baptismale votum suum observandum; & id nisi fecerint, excidant oblatâ & promissâ per Christum Hæreditate, hinc, Gratia; post verò, Gloria, &c.

Præterea cum multi se subducere soleant ab illâ magnâ charitate suscipiendi Parvulos in Baptismo;

hoc

hoc maximè cogitatu, quòd putent tuiò satis se non posse recipere, pro exhortatione Ecclesiæ ad Officii calcem proposita; hunc certè multò diutius non errabunt errorem, si modò, quod res ipsa suggerit, simpliciter purèque velint expendere.

Quis enim non videat, ad unum omnes universæ Ecclesiæ Catholicæ fideles, ad omnia illius exhortationis præstanda tam esse obligatos, quam sunt consponsores ad Baptisterium comparentes? vel, quod eòdem recidit: Quicquid est siue Jussionis siue interminationis post officium exactum, pertinere illud omne ad Ecclesiam totam, & non solum ad ejus Vicarios, Compadres commatrèsq; tum præsentis? Idque,

Primo, Quia cùm exhortatio nihil in se completatur, nisi fraternam Correctionem & Admonitionem; hæc præcepta ex æquo tangere omnes Christianos, quis Christianorum dubitare auit?

Secundò, Quia cùm intra quadragesimum ab *Joanne* Apostolo annum, institutos legimus Patrimos & Matrimas, rectè quoque cogitamus in id non institutos, ut pro se, in suâ quisque personâ, audiant illi atque respondeant, sed ut sint totius Ecclesiæ, (quod significanter magis quàm Latine loquimur,) Representativi, sintque, pro ea vice, illius & Os & Aures; adeoque credentes omnes & audire, & dicere, & recipere, quod illi, eorum gerentes vicem, & audiunt, & dicunt, & recipiunt. Id omne autem videmus esse nihil aliud, quam quod, pro re natâ, cuicunque credenti est tentandum atque tractandum. Quis est enim credentium, qui se causeatur ab ullo Christi verbulo immunem? ab illo nominatum, *Tu autem aliquando conversus, confirma fratres tuos?* Luc. 22.

Tertio, Quia susceptoris munus in se habere intelligatur, non tam Oneris significationem quam Honoris, & non tam Novæ Curæ impositæ (nihil enim novum, ut modò exposuimus, est injunctum) quam benefaciendi occasionis novæ conquistæ; cum videlicet Adultum jam Infantem commonendi occasionem, suscepcionem suam multoties faciat susceptor, prout ferat scilicet res nata quæcunque.

Huc accedit, quòd, ut alia omnia primæ Ecclesiæ instituta, ita & hoc observetur, scopum sibi propositum habere, charitatis auctus, non sumptuum aut Onerum; (cum nimirum & rogati, & rogantes sibi invicem se devinciunt; hi, quòd id solum rogent, quod salvâ fide & Humanitate negari non debebit; illi verò, quòd Christianam dilectionem intendendi occasiones libenter arripiant.) Ad quid autem tanto nisu contendere habent Christiani, quam ad totius Christianitatis finem summum? hoc est, *ad charitatem de corde puro, & conscientiâ bonâ; & fide non fictâ?* 1 Tim. i.

Si quando autem vel per habitacula immutata, vel aliam providentiam non detrectandam, non poterit quis susceptum Parvulum, prout vellet, commonefacere atque instituere; tum benè recordabitur, aliis omnibus Christianis, qui ad manum sunt, incumbere ea officia, sibi verò non omnino: cum eorum cura debita ipsi sit *moraliter* impossibilis.

Q. Cæne Dominica Sacramentum, quem in finem est institutum?

R. In perpetuam memoriam sacrificii mortis Christi, & Beneficiorum, quæ nos inde percipimus: [Proleptis. Non quòd commemoratio sit hujus instituti solus unicuique finis (sunt enim alii plures in ipsis
Scripturis

(11)
Scripturis significari, & in aliis, hi tres. Primus,
ut annuntiemus Deo Patri mortem Domini, donec
veniat, 1 Cor. 11. 26. Hæc est, ut, donec Dominus
adveniat judicaturus vivos & mortuos, id est, dum
mundus durat, in omni communione nostra offe-
ramus Deo illam unam Hostiam, quam illi Domi-
nus ipse semel obtulit in Cruce, Heb. 10. 14. Id-
que ut ibidem docet Apostolus, in nostram per-
fectionem, h. e. in nostram justificationem & salu-
tem, credentium solam unicamque consummatio-
nem. Quia nimirum hoc in cultu, voce, etsi non
vivâ, aspectabili tamen, coram profamur Deo, de-
bere illum nos omnes emendatos professores justi-
ficare & sospitare. Pacto enim ipsius suo, hunc in
finem propitiationem & pacem nostram plenam,
effectam dedisse morte suâ Dominum Jesum; &
hanc ipsam mortem, eâ, quam ille nos docuit, viâ,
illi nos nunc sistere atque offerre. Hanc autem sive
Hostiam, sive offerendi rationem aversari illum ne-
quaquam debere. Secundus, ut omnia merita Cor-
poris & Sanguinis Christi, in ipso communicand
actu, applicentur digne-percipientibus; prout do-
ceri videmus non solum in responsione ad tertiam
Questionem——verè & reipsâ——sed & 1 Cor.
10. 16. Calix benedictionis, cui benedicimus nonne
communicatio Sanguinis Christi?——quasi dix-
isset, non dubie sic se res habet. Tertius, ut cre-
dentium unitas & communio sacra testâ conservetur.
1 Cor. 10. 17. Unum corpus multi sumus, omnes,
qui de uno pane participamus——& alibi non ra-
rò;) Ergo, ut dicere occupamus, in hac responsi-
one sic locuta videtur Ecclesia, non quòd putaverit
commemorationem esse totum unicamque finem
instituti, sed quòd videret esse illum, qui in ipsâ

(12) ut. Confessio. Rom. 17. in cap. 9. in-
1. ut. Confessio. Rom. 17. in cap. 9. in-

institutione est disertè propositus (est enim Catechismi, non omnia sed facillima & certissima proponere.)]

Q. Cæna Dominicæ signum sive pars externa quænam est?

R. Panis & Vinum——

Q. Res significata, sive pars interna, quænam est?

R. Corpus & Sanguis Christi [id est, merita Corporis fracti & fusi Sanguinis] *quæ verè & reiprà* [illa verba notemus benè] *sumuntur atque percipiuntur à fidelibus* [id est, ab iis omnibus, qui tam sunt fidei Christo & conscientia, ut indulgeant sibi peccatum omnino nullum] *in Cæna Dominicâ* [id est, in ipso communicandi actu applicantur horum omnium animabus, non aliâ ullâ vi, quam illâ sufficientissimâ; hoc est, vi & virtute institutionis, verbi & promissi ipsius Jesu Christi.]

Q. Beneficia, quorum inde reddimur participes, quæ sunt?

R. Corroboratio & Refocillatio Animarum nostrarum per Corpus & Sanguinem Christi, perinde atque Panis & Vini refocillantur atque corroborantur nostra corpora: [Hoc est, quemadmodum, ubi jejunavimus ad horam usque perceptionis (ut in more erat piis omnibus; non, quòd in ediam talem duxerint simpliciter necessariam, sed quia nunquam observaverint pios tam solenni modò ad Deum suum accessisse, absque istiusmodi abnegatione sui, præviâ & preparatoris :) Ut, inquam, districtè abstinentes ab omni cibo potuque ad momentum usque communicandi, experimur tum, Panis vinoque sumptis, recreari nobis spiritus, reficique corpora; & generatim quidem, post omnem benè longam famem corporisque defatigationem sentimus, adhibitis

hibitis alimentis bonis, habiliores nos fieri ad vitam
munia obeunda: sic quoque, si modò dignè &, ut
par est, communicaverimus,

Per Corpus & Sanguinem Christi Article 25. — by
sibi, id est, per arcanas quas the which he doth
dam & sentes, efficaces tamen work invisibly in us.
& strenuas virtutes à morte &
resurrectione Christi (*Phil. 3. 10, 11. Heb. 9. 14.*

Actuum 3. 26, &c.) ut aliis modis & temporibus,
ita præcipuè per & post communionis usum, in
animos nostros insinuatæ atque indicatæ, observa-
bimus erectiores & firmiores nos redditos ad om-
nia spiritualis vitæ officia exequenda, adcuranda
& exercenda, quam si tum non communicassemus.

¶ Adeo ut hæc in parte putetur Ecclesia allu-
cere nobis certam regulam discernendi atque di-
judicandi de nobis ipsis, dignène perceperimus, nec-
ne. Si enim dignè usi sumus mysteriis, certo cer-
tius deprehendemus certiores & incitatiores nos
factos ad omnia spiritualis vitæ officia, quod ad te-
norem ejus constantem & ordinarium, exequenda,
adcuranda & exercenda, quàm alioqui certè fuif-
semus.]

Q. *Ab iis, qui ad Canam Dominicam accedunt,*
quid requiritur?

R. *Ut explorent seipsos verène poeniteat pristinorum*
sibi delictorum, firmiter apud se statuentes, aliam vi-
am de cætero traducere; [nam infucatum hoc & sta-
bile cordis præpositum est veræ poenitentia certum
fallicque nescium testimonium.] *Habeat autem vi-*
am fidem in Dei miseratione per Christum [id est,
habeant autem sibi persuasissimum, per Dei mi-
serationes in Christo, condonatum sibi iri quæcunque
peccata sua in Christo, hoc est, in viâ Evangelii
com.]

complectente in se, ut poenitentiam, fidem & charitatem, ita quoque debitum constantemque Sacramentorum usum] *una cum gratissima remissione mortis ejus* [nam hæc grata, tenera & colliquescens recordatio amoris Christi, est verissimæ fidei certissimum triumphum.] *Et sint quoque in charitate cum omnibus hominibus,* [etiam cum professis inimicis quoque, eo usque, ut omnia bona tam hujus quam futuræ vitæ iis adprecentur & contendant. Nam hæc tria, *Poenitentia, Fides, & Charitas,* rectè intellecta, sunt totum Religionis Christianæ.]

[Hujus autem summæ brevior summula, est illa *Davidis, Psal. 26.6. Lavabo manus meas in innocentia, o Domine, atque ita ad altare tuum accedam.* Hoc est, nullum omnino mihi permittens peccatum, sic & talis, summam cum fiducia & profectu, tremenda participabo mysteria.]

FINIS.

cha-
len-
ortu
cor-
um
ibne
que,
urz
hxc
sta,

illu-
mo-
am.
ca-
tu,